Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 237. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го ГРУДНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 14, 1983 No. 237. VOL. XC.

ВІДБУЛАСЯ СЕСІЯ СКВОР

Торонто. — Сесія Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради відбулася у вечірніх годинах в п'ятницю, 2-го грудня, в рамках СКВУ.

Д-р Євген Федоренко очолював Президію, в яку входили: Володимир Леник, Тарас Дурбак, д-р Юлія Войчишин, д-р Борислав Білаш і Володимир Геник.

В програму Сесії входили звіти уступаючої управи, головою якої був д-р Роман Трач, та доповнюючі усні звіти делегатів з поодиноких країн. Діяльність СКВОР поміж конгресами зосереджувалася над справами шкільництва, що й було темою дискусії.

В двох останніх роках зактивізувалася Комісія Українських Молодечих Організацій (КУМО), успішно започаткувавши співпрацю молодечих організацій.

В плянуванні піднесено питання необхідної координації всіх виховних чинників, як бази діяльности СКВОР. Під час Сесії працювали комісії — Номінаційна і Резолюційна, а для перегляду правильника СКВОР вибрано Комісію правильника. З причини ограниченого, незалежно від Управи СКВОР часу, запляноване панелі на тему сучасного стану українського шкільництва в діяспорі не відбулося.

До нової Управи СКВОР ввійшли: Богдан Голинський, Іван Кузів, Віктор Педенко (з Канади) та д-р Роман Дражньовський, голова, і Любомира Крупа (ЗСА), та як заступники голови — представники з окремих країн.

Сесія прийняла ряд резолюцій.

Одобрено акцію Уряду УНР у Газі

Торонто (УІБ). — На зібранні Екзекутиви ДЦ УНРеспубліки тут у вівторок, 29-го листопада ц.р., одобрено дотеперішню акцію Уряду УНР в екзилі перед Міжнародним судом справедливости в Газі в справі притягнення СССР до відповідальности за геноцидний злочин із 1932-33 років — насильно переведений голод в Україні, в часі якого згинуло понад сім мільйонів людей. Виявлено повну підтримку цієї акції з боку широких кіл української громадськости в діяспорі в часі IV СКВУ.

Письмом з 20-го листопада президент УНР в екзилі Микола Лівицький висловив Урядові признання за завершення цієї справи внесенням, офіційної, приписаної статутом Суду „аплікації в справі започаткування процедури" з відповідно удокументованими доказовими матеріялами.

Як відомо, що „аплікацію" вислано 1-го листопада ц.р. на адресу реєстратора Міжнародного суду справедливости в Газі.

Покажуть фільми про відзначення 70-річчя Пласту

Ню Йорк. — В п'ятницю і суботу, 16-го і 17-го грудня ц.р., українська громада Ню Йорку, Нюарку та Філядельфії буде мати нагоду побачити мистецько виконані звуково-зорові монтажі про Ювілейну Пластову Зустріч 1982 року і про 70-річчя Пласту. Монтажі виконані та підготовлені членами куренів УПС і УСП „Побратими", зокрема пластунами Юрієм Миськовим і Андрієм Дурбаком.

Вперше цей монтаж був висвітлений для пластової публіки в часі XVI Крайового Пластового З'їзду на Союзівці в дні 22-го жовтня ц.р., і захопив усіх своїм мистецьким та технічним рівнем. Тепер цей монтаж, що має назву „Симфонія дружби", як також монтаж про 70-річчя Українського Пласту, покажуть його автори у Ню Йорку в п'ятницю 16-го грудня ц.р. о год. 7:30 вечора у великій залі Народного Дому, в суботу, 17-го грудня, о год. 12:30 по полудні, в Нюарку, у шкільній залі св. Івана Хрестителя, а того самого дня о год. 6:00 вечора у Філядельфії в залі Українського Освітньо-Культурного Центру в Абингтоні, Па. Там крім згаданих монтажів покажуть також раніше виконаний фільмовий монтаж про Михайла Сороку, п. н. „Тверді мелодії".

Усі три покази цих пластових монтажів призначені не лише для пластунів і пластової молоді, але й для широкого українського громадянства, що має нагоду побачити мистецько виконаний перебіг Ювілейної Пластової Зустрічі в ЗСА, яка відбулася з нагоди 70-річчя Пласту та разом з пластунами ще раз пережити ті їхні світлі дні.

Організаторами цієї зустрічі пластунів з громадянством є пластові курені УСП і УПС „Побратими" спільно з пластовими станицями в Ню Йорку, Нюарку і Філядельфії.

У ЛМКЛЮБІ ВИСТУПИТЬ Д-Р Д. СТАХІВ

Ню Йорк. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 16-го грудня ц.р., о годині 7-ій вечора, тут, при 136 Друга авеню, розповість про свої враження і покаже прозірки з подорожі по Аризоні і Юта д-р Денис Стахів. Розповідь його проходитиме під назвою: „В країні Сагуаро і Маріпози".

Відновляють українську церкву св. ВМ. Варвари у Відні

Відень, Австрія. — Вже від кількох тижнів після того як генеральний директор австрійської пошти д-р Гайнріх Ібляйс на виставці Союзу Українських Філателістів Австрії (СУФА) у Відні прибічився з приводу вже близького ювілею 200-ліття парафії св. ВМ. Варвари відновити фасаду церкви на кошти австрійської пошти, почалася праця, яка скоро поступає і незадовго буде закінчена.

Відомий український маляр Святослав Гординський вміжчасі закінчив першу частину своєї праці, а саме виготовлення малюнків на стелі в згаданій церкві. Він продовжуватиме свою працю малюнками на бічних стінах весною 1984 року, так що церква св. ВМ. Варвари буде цілковито відновлена на святкування парафіяльного ювілею, що має відбутися 14-го і 15-го квітня 1984 року.

Помер Я. Величко, касир 39-го Відділу УНС

Сиракюзи, Н.Й. — З 39-го Відділу УНСоюзу інформують, що тут у вівторок, 13-го грудня, в пізніх годинах, помер після довгої і важкої недуги довголітній касир цього Відділу св.п. Ярослав Величко. Смерть наспіла на 77-му році життя.

Покійний залишив у смутку дружину Михайлину, дочку Лідію з мужем Найджелом і дітьми Ларисою і Марком, дальшу родину та союзову громаду.

Подробиці про похоронні відправи будуть подані у черговому числі „Свободи".

Віцепрезидент Дж. Буш виконав важливу місію в Південній Америці

Буенос Айрес, Аргентина. — Пресові агентства інформують, що віцепрезидент З'єднаних Стейтів Америки, відвідуючи в офіційному характері Аргентину і нового, щойно зaприсяженого президента тієї країни Рауля Альфонсіна, виконав важливу місію, порушуючи у розмовах такі важливі проблеми, як, наприклад, відносини в Центральній Америці, програму розвитку аргентинської нуклеарної індустрії, економічні справи і трудність у сплаченні Аргентиною 40-більйонового заборгування тощо.

Президент Р. Альфонсін належить до ліво-центристської політичної групи соціял-демократів, а здобувши перемогу в останніх виборах і перемігши добре зорганізованих пероністів, став тепер популярною особою в Південній Америці. З приводу його інавгурації в кінці минулого тижня в Буенос Айресі й інших більших містах Аргентини відбулись народні гуляння на вулицях і площах міст, які зробили помітне враження на американського гостя.

Віцепрезидента Буша у його подорожі до Аргентини і Ель Сальвадору супроводжали Ленґгорн А. Мотлі, заступник державного секретаря для міжамериканських справ, та інші визначні особи. Спочатку Дж. Буш зустрівся з Альфонсіном сам і розмовляв з ним 30 хвилин, а потім розмова велася з участю делегацій ЗСА і Аргентини. Під час пресової конференції Буш висловив надію на покращання співпраці між обидвома країнами і подивляв оптимізм аргентинців.

В Ель Сальвадорі віцепрезидент Буш критикував речників місцевого уряду, що вони не дотримали слова і не допильнували основних справ пошанування прав людини. Він критикував також правих екстремістів за масові вбивства, які виникають спротив всередині країни і поза її кордонами. Буш закликав сальвадорський уряду покласти край вбивствам і припинити розгул так званої „команди смерти", що його створили праві угрупування для розправи із своїми політичними противниками. Віцепрезидент ЗСА назвав їх „правими фанатиками", „найближчими приятелями Совєтського Союзу і Куби", бо ці останні покликаються на злочини і приписують їх легальному урядові. В загальному Буш засуджував всякий терор і закликав до негайного припинення вбивств, якщо Ель Сальвадор хоче залишитися на поверхні життя, як самостійна, незалежна і демократична держава.

Американська делегація відбула шестигодинні розмови з президентом тимчасового уряду Альваро Мага на і членами його кабінету. Речники американської делегації дуже стримано висловлювалися про вислідИ розмов.

СУЖА влаштовує панель про IV СКВУ

Ню Йорк. — Спілка Українських Журналістів Америки (СУЖА) влаштовує тут в суботу, 17-го грудня ц.р., о годині 6-ій вечора, в Домі Наукового Товариства ім. Шевченка, при 63 Четверта авеню, біля Астор плейс — панель; „IV СКВУ — враження і спостереження учасників".

Участь у панелі візьмуть і поділяться своїми враженнями учасники IV Конгресу СКВУ ред. Ольга Кузьмович, ред. Іван Кедрин і проф Василь Калинович. Модератором панелю буде д-р Володимир Душник.

З огляду на актуальність теми, організатори надіють ся на численну участь української громадянства.

Радіостанція в МекАду передаватиме українську Богослужбу

З церкви Покрови Пречистої Діви Марії в МекАду, Па, для цих, які не можуть взяти участи в Богослужбі в церкві, передаватимуть через радіостанцію WV CD 98 FM різдвяну програму в таких днях: у суботу, 24-го грудня на Святий Вечір, в годині 7-ій вечора, українські коляди виконає Юнацький хор (третє і четверте покоління) при церкві Покрови Пречистої Діви Марії у МекАду, диригент — Юлія Меренда; у неділю — 25-го грудня, на Різдво Христове, в 12-ій годині опівдня, передаватиметься Служба Божа із цієї ж церкви. Богослужбу відправить о. парох Богдан Левицький; співатиме хор старших під орудою Джін Енн Масцької. У понеділок, 26-го грудня, теж передаватимуть різдвяну радіопрограму з радіостанції у Ленсдорфі 1447-AM під керівництвом Степана Поступака. На світлині юнацький хор (сидять зліва): Христина Словік, (правнучка Дмитра Капітули), акомпаніятор (піяно і акордеон), Юлія Меренда — диригент Юнацького хору. Посередині (в першому ряді) о. Б. Левицький.

Вийшла нова збірка поезій Б. Рубчака

Ню Йорк. — Із серії видань Прологу і Сучасности ч. 160 на книгарському ринку появилася 183-сторінкова книжка відомого поета Богдана Тиміша Рубчака п.з. „Крило Ікарове" — нові і вибрані поезії. Обкладинка маляра Любослава Гуцалюка.

Крім цієї останньо виданої збірки поезій — за поетом ряд багатьох інших, а це: „Камінний сад", „Промениста зрада", „Дівчині без країни", „Особиста Кліо" та інші.

Збірку поезій „Крило Ікарове" — в ціні 10 долярів — можна набути в українських книгарнях, або можна її замовити у видавництві: Н. Ільницька, 254 West 31 St., New York, N.Y. 10001.

В КУВЕЙТІ ЗБОМБИЛИ АМЕРИКАНСЬКУ І ФРАНЦУЗЬКУ АМБАСАДИ

Кувейт. — Автомобіль, навантажений динамітом, прорвався в понеділок, 12-го грудня, в розташування американського посольства в Кувейті і вибухнув. Інший автомобіль з динамітом вибухнув у французькому посольстві. У цих та чотирьох інших терористичних актах загинуло п'ять осіб, а 62 були поранені.

Ці останні терористичні акти приписують ісламській екстремістичній групі, яка пов'язана з Іраном. Група, яка називається „Ісламська священна війна", є організацією, яка заявляє, що бомбові акти терору на американське посольство в Бейруті у квітні, де загинуло 63 особи, та подібні бомбові напади 23-го жовтня, які вбили 240 американських морських піхотинців і 56 французьких парашутистів, були також справою цієї групи.

У бомбовому вибуху в Кувейті смертних жертв серед американського персоналу не було, лише декілька американців були легко поранені. Загинули лише п'ять кувейтських службовців і один терорист, який був в автомобілі. Другий терорист, який також був в автомобілі, був важко поранений, і перебуває тепер в лікарні у важкому стані.

Будинок американського консульства був знищений. В посольстві були поранені 37 осіб, з яких 20 — це кувейтські службовці, інші — відвідувачі.

Через годину стався ще один вибух на летовищі, який вбив єгипетського техніка. У французькому посольстві вибух завдав великої шкоди мешканевим будинкам та іншим будівлям, але жертв у людях не було. Лише дві особи були легко поранені.

Ще одну бомбу знайдено в кувейтському еміграційному бюрі, але її своєчасно знешкоджено.

Державний секретар ЗСА Джордж Шулц заявив, що можливо будуть прийняті відплатні дії в домовленості з французами після того, як буде виявлено, що за цими вибухи справді відповідальна проіранська група.

Бомбові напади в Кувейті слідували після попереджень про можливі бомбові напади на американські установи в самому Вашінгтоні та за кордоном.

АРАБИ ЗАТУРБОВАНІ СПІВПРАЦЕЮ ЗСА І ІЗРАЇЛЯ

Рабат, Марокко. — Два тижні після ізраїльсько-американських переговорів про стратегічне співробітництво та близькі політичні зв'язки, Адміністрація президента Рональда Регена опинилася під всезростаючим тиском арабських країн, які висловлюють своє незадоволення тісною співпрацею ЗСА з Ізраїлем. Навіть найближчі арабські друзі ЗСА — Йорданія, Єгипет, Савдійська Арабія, Судан, Туніс і Марокко висловлюють своє незадоволення „зростаючим стратегічним співробітництвом" між ЗСА та Ізраїлем.

Згідно з висловлюваннями американських дипломатів, заяви друзів Вашінгтону, які в основному подібні з усіх арабських столиць, драматизують співпрацю з Ізраїлем, відтягають тим самим увагу ЗСА від напливу совєтської зброї та спеціялістів до Сирії, від сирійських закордонів у Лівані, включаючи намагання знищити Арафатову фракцію Палестинської Визвольної Організації.

Державний секретар Джордж Шулц, який підтримував новий підхід у відносинах з Ізраїлем, надіявся, що безпечніший Ізраїль буде корисніший в досягненні полагодження в Лівані та, можливо, у виробленні ширшої угоди миру в цьому районі. Тепер його критикували під час дводенних переговорів у Тунісі та Марокко.

Арабська реакція на американсько-ізраїльське зближення не була несподіваною для дипломатичних експертів Вашінгтону. Після зустрічі з королем Марокко Гассаном секретар Шулц заявив, що переговори були „конструктивними".

Місія секретаря Шулца, як говорять американські дипломати, дуже важка: він повинен пояснити дружнім арабським країнам причини і цілі американсько-ізраїльської співпраці для справи миру на Близькому Сході.

Одночасно з мирною дипломатичною місією Шулца, в самому Лівані воєнне напруження триває: припинення вогню часто порушується, виведення вірних Арафатові оточених у Тріполі частин ПВО залишається непевним.

У СВІТІ

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ покинув у неділю, 11-го грудня, Аргентину, де він провів переговори з новими лідерами цієї країни. Переговори відносилися в основному до питань розвитку ядерної програми Аргентини, її проблем в поверненні 40 більйонів долярів боргу чужоземним банкам, та проблеми Центральної Америки. Віцепрезидент, який після Аргентини відлетів до Сальвадору, був зворушений привітним оптимізмом в аргентинському суспільстві та задоволений своїм враженням про президента Рауля Альфонсіна.

БРИТАНІЯ ЗАЯВИЛА В НЕДІЛЮ, 11-го грудня, що вона готова відновити добрі відносини з Аргентиною, але одночасно підкреслила, що суверенітет Фальклендських островів не буде предметом жадних переговорів між Британією та Аргентиною. Міністер закордонних справ Британії Джофрі Гов сказав, що британський уряд готовий обмінятися відповідними заявами з цивільним демократичним урядом Аргентини і разом визначити ділянки „спільних зацікавлень".

МІНІСТРИ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ мусулманських країн всього світу не змогли полагодити основні проблеми, які роз'єднують їх, але виступили єдиним фронтом у критиці деяких сторін американської політики та засудили совєтську агресію та окупацію в Афганістані. Конференція відбувалася в Дакка, Бангладеш.

ІЗРАЇЛЬ ЗАЯВИВ У НЕДІЛЮ, 11-го грудня, що він не дасть гарантії лідерові ПВО Ясірові Арафатові та його 4,000 воякам безпечно покинути ливанський порт Тріполі. Секретар ізраїльського уряду Дан Мерідор заявив кореспондентам, що Ізраїль далі засудже рішення ОН дозволити використати прапор ОН для тих кораблів, які транспортуватимуть партизанські частини Арафата.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМИ китайської преси власті Китаю мають великі клопоти з особами, які мають такі самі імена і прізвища. Наприклад, в одній із північних провінцій є 4,800 жінок з однаковими іменами і прізвищами. На одному підприємстві є 10 мужчин Лі Вей. Для розрізнення осіб і полегшення обліку населення в Китаї видали спеціяльну книжку-інструкцію, як відзначати однакові імена і прізвища. В одних випадках до прізвища чи до імени буде додаватися відповідне число 1, 2, 3 тощо або якимось іншим способом будуть відрізняти особи з однаковими іменами і прізвищами.

ЛИТОВЕЦЬ І ЕСТОНЕЦЬ СТАЛИ ЧЛЕНАМИ УГГ

Ню Йорк, Н. Й. (Н.С.). — До ЗП УГГ прийшла вістка, що на весні цього року в таборі особливого режиму для політв'язнів (36-1 на Уралі) двоє правозахисників — литовець Вікторас Пяткус і естонець Март Ніклюс, повідомили про свій вступ до Української Гельсінської групи.

Вікторас Пяткус — член Литовської Гельсінської групи, минулорічний кандидат на Нобелівську нагороду, відбуває третій термін ув'язнення. За його участь у литовському національному й правозахисному русі він вже 20 років відбув за колючим дротом совєтських концтаборів, а попереду ще й десять років неволі.

Мартослав Ніклюс — зоолог, викладач англійської мови в Естонії. У квітні 1980 року його вдруге заарештували за правозахисну діяльність. Відбув у таборах 11 років, попереду — ще 12 років табору й заслання.

Разом з переданням вістки, надійшло і пояснення, чому не-українці вступили до УГГ: „Минулого року під тиском репресій КГБ припинила свою діяльність Московська Гельсінська Група. Своїм вступом до Української Гельсінської Групи М. Ніклюс і В. Пяткус продемонстрували, що Українська Гельсінська Група не загинула, що вона жива і продовжує свою діяльність, не зважаючи на те, що більшість її членів — за гратами.

М. Ніклюс і В. Пяткус перебувають у концтаборі особливого режиму, де більшість політв'язнів — українці, а серед них — сім членів Української Гельсінської Групи. Солідарність у спротиві зблизила в'язнів сумління з різних поневолених народів СССР. Після вступу до УГГ Ніклюса й Пяткуса в пермському концтаборі особливого режиму склалося найбільше і найсильніше ядро УГГ, кількісно воно дорівнює цілій групі на початку її діяльности."

Колекцію українських світлин вміщено в Архівах Канади

Оттава (ОУПС-УІБ). — Після кількамісячної праці в Публічному Архіві Канади (ПАК) впорядковано й ідентифіковано дві тисячі світлин у колекції проф. Ярослава Рудницького у відділі фотографій ПАК під головуванням Л. Ковтун.

Індивідуальні й групові світлини цієї колекції охоплюють оригінальні фотографії українських державно-політичних діячів (Симона Петлюри, Михайла Грушевського і інших), релігійно-церковних достойників (Патріярх Йосиф, Патріярх Атенагорас і інші), культурно-наукових діячів (Анна Ключко-Франко, Катерина Антонович, Леонід Білецький, Зенон Кузеля), а теж світлини українських установ, пам'ятників, меморіяльних плит тощо. Кожна світлина має порядкове число й окрему пластикову конверту, що забезпечує її від пошкодження.

Тепер підготовляється опрацювання індексу-показника осіб, місцевостей і подій, що зображені на світлинах так, що ввесь матеріял буде доступний широким колам користувачів у майбутньому. Слід відмітити, що в пляні є доповнення до цієї колекції головно світлинами з 1983 й дальших років.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН вважає, що американські морські піхотинці повинні залишитися в Лівані так довго, як цього вимагатимуть інтереси З'єднаних Стейтів Америки, хоч в дипломатичному світі поширились чутки, що теперішня Адміністрація плянує полагодити справу Ливану до половини наступного року і в червні-липні 1984 року відтягнути з Бейруту усі військові частини ЗСА, залишаючи тільки у прибережних водах Ливану військові кораблі. На запитання кореспондентів заступник пресового секретаря Білого Дому Леррі Спікс заявив, що йому нічого не відомо про такий плян, який нібито мав бути випрацюваний на останньому засіданні Ради крайової безпеки. Спікс тільки відмітив, що Президент старається якнайскорше довести до замирення в Лівані, а тоді відтягнення морських піхотинців вже не буде проблемою. Демократи натомість хочуть ливанську справу використати для передвиборчої кампанії і кажуть, що кожний впавший у Лівані американський вояк це „цвях в домовину Р. Регена".

ЧИСЛО БОМБОВИХ атентатів в З'єднаних Стейтах Америки різко зменшилось, заявили речники Федерального Бюра Інвестиґацій у початкових місяцях 1983 року. Не зважаючи на зменшення, від саморобних бомб загинуло у ЗСА сім осіб, 53 були тяжко поранені, а вибухи бомб спричинили шкоди на суму 38 мільйонів долярів. Виробом бомб і замахами займалися переважно терористичні організації, або особи, які належали до них. В загальному в першому півріччі цього року було 357 бомбових вибухів, а в минулому році 446.

ПОІНФОРМОВАНІ ОСОБИ у Вашінгтоні кажуть, що президент Роналд Реґен проголосить офіційно свою кандидатуру на перевибір після звернення до народу, промови, при стані унії, яку виголошують президенти ЗСА на початку кожного року. Не зважаючи на те, що Р. Реґен офіційно не заявився ще за перевибором, він зустрічається з головою передвиборчої кампанії Едом Роллінсом та іншими особами з Республиканської партії, як також особами тісно пов'язаними з підготовою передвиборчої кампанії. Е. Роллінс, виступаючи на телевізійній програмі, заявив, що Р. Реґен персонально не братиме великої участи в кампанії, як це він робив в 1980 році, а розраховуватиме на активність віцепрезидента Джорджа Буша і республіканської виборчої машини.

КОЛИШНІЙ ПОСАДНИК ЧИКАГО Джейн Бирн заявила перед лавою присяжних, покликаною новим посадником Гароллом Вашінгтоном для перевірки фінансового надужиття попередньою адміністрацією, що вона не вважає, що за її урядування були взагалі будь-які надужиття чи непотрібні видатки. Теперішній посадник закидає Бирн, що вона дозволила на виплату 1,8 мільйона долярів санітарному службу для закупу нових автомобілів, тоді, як старші моделі працювали справно. Прокуратура перевіряє закиди чи дійсно нові автомобілі були закуплені від компанії, яка була головним жертводавцем на передвиборчу кампанію Дж. Бирн в минулому.

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА буде домінувати у передвиборчій кампанії в 1984 році, заявив найближчий співробітник чолового демократичного кандидата Волтера Мондейла. Політичні спостерігачі думають однак, що в республіканському таборі домінуватиме економіка, а закордонна політика буде тільки демонструватися як доказ привернення престижу З'єднаних Стейтів Америки в світі і протистав ленням поширенню комуністичної доктрини у світі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
• FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

СССР і деколонізаційна програма ОН

Як відомо, від 1960-их років в Об'єднаних Націях існує спеціяльний комітет для деколонізації колишніх европейських імперій, особливо Великобританії, Франції, Бельгії, Голляндії, Португалії і Еспанії, які мали великі заморські посілості в Африці, Азії та Центральній Америці. Облесним і нещирим пропаґатором цієї деколонізаційної програми в ОН була і далі є большевицька Москва.

Пригадуємо виступи в минулому таких уже померших представників в ОН, як американський делеґат Адлей Стівенсон, канадський прем'єр міністер Джан Г. Діфенбейкер та представник націоналістичного Китаю — які голосно і правильно обвинувачували Совєтський Союз за його колоніяльну політику, зараховуючи СССР до „останньої колоніяльної імперії білої людини у світі". Всі три цитували перфідну зраду Москви у відношенні до України, стверджуючи, що совєтський уряд Леніна і Троцького визнав був Українську Центральну Раду як уряд незалежної України, але в тому самому часі створив маріонетковий комуністичний уряд в Харкові, що його зайняли були совєтські частини, в якому то уряді були тільки двох українців, Василь Шахрай і Сергій Мазлах.

Для пригадки, наведемо факт, що на 25-річчі встановлення „Тижня Поневолених Націй" в липні ц. р. у Вашінґтоні, теперішній американський представник в ОН, проф. Дж. Киркпатрик наводила буквально слова покійного Адлей Стівенсона про перфідію Москви у відношенні до України.

Але на протязі довгих років Америка як теж інші представники західнього світу не порушували питання большевицько-московської колоніяльної імперії, які мали колоніяльні посілості за морем, були колоніяльними імперіями. Совєтський Союз, згідно з цією фальшивою „теорією", не мав і не має заморських посілостей, і тому не є „імперією в клясичному значенні того слова".

Треба згадати, що від самого заснування Об'єднаних Націй в квітні 1945 року Сан Франсіско, УККА, КУК, Пан-Американська Українська Конференція і СКВУ внесли буквально десятки різних меморіялів до Урядів ЗСА і Канади, як теж до ОН, в яких з'ясовувано характер сучасної російсько-комуністичної імперії, вказуючи на це, що Москва підбила такі неросійські країни як Україна, Білорусь, Литва, Латвія, Естонія, Грузія, Вірменія, Азербайджан і ісламські народи Туркестану; всі народи цих країн є жертвами московської колоніяльної політики, економічного визиску і русифікації.

На жаль, навіть така непримирима і антисовєтсько настроєна д-р Джін Киркпатрик, майже ніколи не порушувала справи поневолення неросійських народів в СССР, хоч часто критикувала совєтів за їхні „нечисті руки" в В'єтнамі, Лясосі і на Близькому Сході.

Тому дещо відрадним був виступ члена Американської місії до ОН, Вілліяма Шермана, який під час дискусії сказав, що „Совєтський Союз... — це єдина сучасна імперія, заінтеґрована у сучасну світову потугу-імперію... Подуви свободи, які пронеслися над Африкою і Азією, заторкнули також Східню Европу в останніх трьох десятиліттях. Але коли країни Заходу відгукнулися позитивно, даючи незалежність колоніяльним народам... Совєтський Союз зареаґував зміцненням репресій над колоніяльними народами.

Вправді, це не була атака в роді тієї, що її вели Стівенсон і Діфенбейкер, але нам треба привітати ці почини, підсилюючи їх нашими документами та фактами в яких перелічуються всі злочини московсько-большевицького імперіялізму над поневоленими неросійськими народами в СССР.

РЕЧНИКИ ДЕПАРТАМЕНТУ здоров'я і громадської обслуги заявили, що Уряд переводить тепер студію, на підставі якої хоче ствердити приявність нових імігрантів в кожному стейті і кожному повіті, щоб не перенаселювати імігрантами певні стейти. Очевидно, імігранти матимуть право самі вибрати для себе місце замешкання, особливо ті, які мають родину чи приятелів у якомусь стейті, але, на підставі зажалень деяких стейтів, Уряд мусітиме контролювати розселення імігрантів. У звідомленні, наприклад, згадані дев'ять повітів в Каліфорнії, деякі в Тексасі і Массачусетс, які вже не можуть більше прийняти нових поселенців, бо в противному випадку буде порушений балянс економічний і соціяльні програми місцевого населення. Багато імігрантів, особливо з Південної Америки і азійських країн є під опікою програми велфер.

Іван Кедрин

ІУ СКВУ і СИТУАЦІЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

Не буду заторкувати знову внутрішньоукраїнську колотнечу серед американсько-української громади, про що аж надто докладно писалося по всіх українських часописах, включно із „Свободою". Бо й хід і вислід ІУ СКВУ в Торонто змінили в дечому ситуацію і тому треба поміркувати про дещо інше. Одна з найважливіших у свій час вимог Комітету за Правопорядок (теперішня УАКРада) у переговорах із УККА, щоби визнати право участи в керівних органах УККА церковних Владик чи їх представників, вирішена у користь цієї вимоги фактом, що приявність митрополитів, архиєпископів, єпископів, пасторів і численних священиків на ІУ СКВУ належала до найсвітліших позитивів СКВУ. Однаково, і теперішній урядуючий президент УККА Ігнат Білинський, як і голова Української Американської Координаційної Ради д-р Іван Флис проголосили на ІУ СКВУ готовість до відновлення переговорів про замирення.

Ідеться тепер про те, щоб ці заяви не були тільки реторикою, а стали дійсно відчиненням дверей до дальших розмов, націлених на справжнє порозуміння, на справжню злагоду, а не на формалістичне відкладання одного засідання до наступного без сутнього меριторичного полагодження конфлікту. Ігнат Білинський заявив, що він „має надію", що злагода прийде ще перед скликанням XIV Конґресу Українців Америки і що майбутній Конґрес охоплюватиме однаково теперішній табір УККА, як і всіх тих, яких репрезентує Українська Американська Координаційна Рада. Додаймо: і всі ті організації, які ще не приступили до УАКРади, але й не визнають УККА, отож зайняли „невтральне" становище, рішивши приступити тільки до одної сконсолідованої, відновленої централі централь, якою був УККА перед XIII Конґресом.

На IV СКВУ промовляли делеґати також деяких цих „невтральних" організацій, підтримуючи вимогу УАКРади прийняти її до СКВУ. За прийняття цієї другої централі в ЗСА до СКВУ заявилися, — як про це вже звітовано у „Свободі, — також делеґати різних канадських організацій, яким залежить на тому, щоб у сусідній із ними українській громаді в ЗСА панував лад.

У кожній складній політичній проблемі велику, якщо не вирішальну ролю грає психологічний аспект. У пресовій дискусії на тему громадського розгардіяшу в ЗСА підкреслювано неоднократно, що проблема ротаційної чи індивідуальної системи у проводі УККА є другорядною. Першорядною проблемою є те, що ні одна складова частина членства УККА не може накидати своєї волі голосуванням, підношенням вгору рук всім тим іншим членським організаціям, які належать до УККА добровільно, мають свої суверенні статути і не хочуть піддаватися ніякому диктатові. Не ротаційна чи індивідуальна система керівних органів УККА, а визнання плюралістичного характеру української громади в ЗСА і визнання принципу, що всі справи в Екзекутиві УККА і на Крайовій Раді мусять вирішуватися компромісово, і що кожночасна більшість мусить рахуватися з кожночасною меншістю — це „кондіціо сіне ква нон" порозуміння згідливої співпраці сконсолідованої централі централь. Тому Комітет за Правопорядок і його спадкоємець УАКРада вимагали і мусять вимагати, щоб спільно створити статутову комісію, яка має до існуючого статуту УККА вставити таку точку, що внеможливила б повторення XIII Конґресу. Це дуже легко зробити, бо точка 5 розділу XI Статуту УККА вже говорить буквально: „у виконанні своїх функцій в УККА члени керівних органів УККА мають бути невтральними відносно діяльности будь-якої політичної партії, і ніякий член керівного органу не сміє в імені УККА зв'язувати його з будь-якою політичною партією". Це добра точка статуту, але не досить ясна. Треба її уточнити і так вистилізувати, щоб Екзекутива чи Крайова Рада УККА не приймала окремих резолюцій в контроверсійних політичних справах.

Гармонійна співпраця в УККА на таких принципах була до XII Конґресу і за ротаційної системи між XII і XIII Конґресом за трьох урядуючих віцепрезидентів. І тодішній адміністраційний, насправді екзекутивний, директор УККА притримувався принципу консолідації всіх зорганізованих клітин громади в УККА. Конфлікт почався, коли почалося нехтування принципом плюралізму громади та суверенности членських організацій.

Психологічний момент для дальших переговорів повинен бути тепер сприят-

(Закінчення на стор. 3)

Михайло Кучер

СОВЄТСЬКА ШКОЛА В ПОЛЬЩІ, ВАЛЕНСА І МАЙЖЕ МОБІЛІЗАЦІЯ

Совєтська система освіти в Польщі викликає справді глибоке незадоволення в суспільстві. Совєтська система освіти чужа полякам. Школа обернулася у фікційну інституцію, яка тільки робить вигляд що вчить і виховує. В совєтській системі, як правило, учителі заробляють дуже мало. Крім того школа терпить від великого браку підручників, Головним, одначе, є те, що польська школа властиво не дає знання. Школа, її диплом це тільки знаряддя краще заробляти. Школа виховує монолітній погляд на світ і продуцента, який відмовився від особистого прибутку і тим самим особистого щастя. Роля індивідуа не варта уваги, бо вона мала. Таке виховання псевдонаукове і витворює леґенду, яка будує мур між школою і практичним життям. Така система виховує тільки некритичну слухняність але її виховний ідеал не зник разом із смертю Сталіна. Ідеологія дуже міцно трималася і тримається в школі, вона виховала брехунів, що привело до занику науки, яку вигнано зі школи і замінено ідеологією.

В результаті постало інше неприємне явище-маніпуляція ідеєю демократизації та боротьба з елітаризмом інтеліґенції.

Відбудова школи в Польщі вимагає великих інтелектуальних здібностей, моральної відваги і терпеливости, що неможливо за існуючого режиму. „Криза школи", як її розуміє польський інтелектуал — це фактично „криза мети". Трактування школи тільки як засобу осягнення життєвого комфорту небагатьох людей, що офіційно називається „світла майбутність", суперечить ідеї народної єдности. Це все дало несподіваний наслідок. Школу не люблять, вона не ефективна. Вона збудувала мур, за яким ховається все живе, традиція, культура. Комфорт у житті можна і треба осягнути всіма засобами, що знецінює осудження. Школа викликає нудьгу і ворожість. Конфлікти виникають не тому, що школа трудна, вимагаюча, вона просто непотрібна.

Школа має бути людською, має виховати розуміння і потребу культури. Покищо вона тільки знаряддя.

Становище в Польщі трудне. Воєнний стан скінчився тільки формально, його замінила затяжна війна режиму з народом. Військо править країною жорстоко, з незрозумілою ненавистю до народу, уживає насильство, репресії та залякування. „Нормалізація" тільки зовнішня, всередині спротив. Зверху щодня життя стає „нормальним". Люди призвичаїлися до порожніх крамниць, до черг, до браку бензини. Люди йдуть до праці і працюють „нормально", з апатією. Треба щось зробити, інфляція росте. Спротив захований глибоко. Жаден вчений з іменем не прийняв запрошення режиму стати ректором університету.

Якщо не станеться події міжнародного значення, то процес змін у Польщі буде дуже довгий. Чинник сили, утиску діє двосторонньо – чим він більший, тим буде сильніший вибух. Влада робить багато, щоб вибух віддалити — побільшує контролю, зміцнює партійний апарат, адміністраційний і політичний. Суспільство із свого боку старається витворити становище, в якому змін не можна уникнути. Продовжується бойкот телевізії, радіо і преси. Утворюються і зміцнюються нові структури, які спираються на церкву. Розвивається католицька преса. Доходить до голосу наймолодше покоління. Поглиблюється духове і релігійне життя, поєднане з патріотизмом.

Після отримання Валенсою Нобелівської нагороди миру, „Известия" закидали його болотом, називаючи самозванним провідником жменьки людей, які проти соціялізму. Ярузельський знає, що це не так. Валенса — символ робітничого руху і тільки при його допомозі можливе порозуміння з режимом.

Залишаються питання, на які врешті треба відповісти — чи може польський уряд погодитися на Валенсу, як феномена, що його нелегко фізично знищити і чи варто переконувати Москву, що Валенса вже не така велика небезпека для режиму?

З огляду на міжнародне становище, Москва не піде на погіршення відносин в Польщі і залишить Ярузельського на його невдячному становищі виконавця наказів Москви. Вона журиться не тільки Афганістаном, новою атомовою зброєю ЗСА та Валенсою. СССР незвичайно могутня країна, має свої проблеми, які не може вирішити. Це не — анекдот. Москва журиться питанням джінсів. Про це можемо прочитати в газеті „Советская Россия". Проблема" полягає в тому, як самому робити... джінси, щоб вони задоволяли покупця. Над тим працюють десятиліттями, але без наслідку. Все таки життя дає нам прекрасні анекдоти, які ми не вміємо цінити. В Совєтському Союзі працює 8,000 дослідників, чи груп над питанням джінсів і без наслідків. Уже 15 років в СССР існує „джінсова таємниця" — чому совєтська молодь не хоче купувати своїх рідних джінсів, яких совєтська продукція випускає річно 30 мільйонів пар, але тільки 10 відсотків відповідають капіталістичним стандартам. Заступник міністра торгівлі СССР відкрив дещо таємниці. Вона психологічна. Для старшого совєтського покоління джінси — символ незрілости смаку, але молодь іншої думки. „Советская Россия" признається, що джінси стали... науковою таємничою проблемою, яку врешті треба вирішити. Тут незрозуміло як не виконала свого завдання совєтська економічна шпигунська мережа. Так що не дивімось на світ дуже песимістично. Є таємниці недоступні Совєтському Союзові.

А в Польщі демонстрації радости з приводу нагороди Нобеля для Валенси так налякали Ярузельського, що він наказав в кошарах поготівля.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Українські народні пісні та хорові твори Б. Лятошинського на платівці

Від деяких лікарів, що виїхали з України на Захід дізнаємось про досить неймовірну чи навіть трагічну смерть українського композитора Бориса Лятошинського 1968 року (нар. 1895). Йому було тоді 73 роки. З цього джерела дізнаємось і про недугу, на яку мав померти наш музикотворець. А саме при операції сліпої кишки, при тому зовсім нескомплікованому тепер лікарському забігові, для багатьох діло було — ведено так, щоб Лятошинський не видужав. У Києві і в Україні, в багатьох людей існує переконання, що так доконана операція не могла бути просто нещасливим припадком.

В кожному разі, аж 15 літ треба було чекати від смерти Лятошинського, щоб у видавництві „Мелодія" появився двоплатівковий альбом з нашими неперевершеними народніми піснями на мішаний хор в його обрібці (19 пісень) та з деякими власними композиціями до слів Шевченка чи інших поетів на прославу Кобзаря (5 творів). Всі ці композиції створені у справжньому народному дусі, без жадного інструментального супроводу, себто а капелля. Так їх і чуємо в першому записі „Київського камерного хору ім. Лятошинського", під мистецьким проводом талановитого дириґента і композитора Віктора Іконника (на еміґрації відоме його цікаве „Сонце заходить"). Цей мішаний, невеличкий хор, всього коло 25 осіб, але його хористи майже виїмкові, бо не тільки голосисті, передусім дуже музикальні (Лятошинський розподілює голоси хору теж і на групи). Хор мав ще тоді теж щастя, що солісткою була побідниця-лавреатка міжнародного конкурсу Чайковського, ліричне сопрано Людмила Забіляста, тепер уже солістка Київської опери. В противагу до великих хорів Києва, як малодіяльна і нецікава тепер „Думка" чи знаменита „Чоловіча хорова капела", якій „дозволено" було вже давно наспівати досі тільки... одну, ще монофонічну платівку, „Камерний хор" Іконника дуже активний, цікавий своїм добірним репертуаром і просто модний у Києві.

Хоча Лятошинський — це один із наших найвизначніших композиторів-симфоністів, він, крім оперової ділянки („Золотий обруч"), творив теж у царині камерної і фортепіянової музики; існують його сольоспіви, хорові опрацювання та сольові народні пісні в супроводі фортепіяну. У 20-их роках він починав навіть деякий час писати в атональному стилі. Тому композиції Лятошинського- це як би новаторські речі в нашій музиці. Такими новаторськими, хоч зовсім далекими від атональности, є і оці його пісні на платівках. Опрацювання народніх пісень його чітко індивідуальне і тому ориґінальне. Пісні ці створені в стилі питомого народного співання чи в т. зв. дусі „вулиці" тобто, коли в вечірніх сутінках села появились тут і там хлопці та дівчата, починаючи затягати пісень одинцем чи в двійку, а дальше сполучуючись у більші групи, звучали вже справжнім хором. Техніка хорового письма Лятошинського радше оркестрова, поліфонічна, розцвічена приємними, рідше гострими дисонансами. В цьому напрямі він пішов дальше, як Леонтович. Його пісенні обрібки обдумані, цікаві, стильові, сповнені глибоких психологічних ефектів (дисонантні кінцеві акорди), а все таки дуже народні. Дисонантність його пісень, без порівняння лагідніша від інструментальних композицій. Його фуґата чи чергування впадань голосів у хоровім розмалюнку — подиву гідні.

Оцей спів „Камерного хору" без інструментального супроводу може послужити клясичною і цінною лекцією хорового показу а капелля, бо на еміґрації деякі наші хори призабули чи таки неспроможні виконувати мелодії — крім церкви — без підпертя інструменту, особливо фортепіяну.

Деякі з пісень на платівках аж надто відомі („Ой летіла горлиця", „Лугом іду", „Реве та стогне" та ін., дальші знову мало чи таки невідомі („Ой ти мати моя", „Під нашою левадою", „Ой приїхав мій миленький з поля" і ін.) Поцікавившись звідки композитор черпав їх, стверджуємо, особливо завдяки безцінному, хоч і досі незакінченому Кодексові „Українських народних мелодій" З. Лиська, що джерелами постачання Лятошинському були збірники пісень Лисенка, співаник „Ліра", пісні Демуцького тощо.

Майже ідеальним прикладом вагомости і ориґінальности хорового стилю цього нашого композитора може послужити опрацювання популярної мелодії до Шевченківського тексту „Реве та стогне Дніпр широкий", яку ми знаємо в десятках усяких ліпших і гірших обрібок. І без найменшого сумніву поліфонічне мистецтво хорового стилю Лятошинського перевищує всі досі почуті. Тому цю і всі інші, найбільш відомі пісні в його гармонізації ви слухаєте як щось зовсім нове і чудове. наприклад „Ой у полі три криниченьки", це і перша пісня цілої програми, залишає може найглибше враження на слухача. Зараз у другій мажорній пісні „Котилася ясна зоря з неба" чуємо вперше солістку-сопрано Людмилу Забілясту. Що за дзвінкий і металічний

Іван Стебельський

ВІД КОМІТЕТУ ДО „БАБИН ЯР ПАРКУ" В ДЕНВЕРІ

VII.

Наша заява викликала певне замішання поміж присутніми жидівськими представниками, бо здавалося, що всі спірні справи вже розв'язано й настав повний мир і згода. Перший опанувався новий президент Фундації, заявляючи, що коли йдеться про мене й Ю. Мошинського то вони радо приймуть нас як нових членів своєї Екзекутиви, і тим самим наші прізвища будуть викуті разом з їхніми. Якщо ми на це не погодимося, він, в імені Фундації, пропонує нам помістити прізвища членів нашого комітету між так званими іменами „більших жертводавців" (Мейджор Донорс), це є ті, що дали мінімум 2,500 долярів на потреби парку. Поставити наш комітет і його членів на рівні заслуг і праці Екзекутивної Фундації відносно парку, він і решта членів ніколи на це не погодяться, бо це була б явна несправедливість.

Цю його заяву негайно підтримали солідарно всі інші присутні представники жидівських організацій, складаючи такі самі рішення.

У відповідь, ми обидва з Ю. Мошинським чемно подякували за привілей стати членами їхньої Екзекутиви, але прийняти їхнього рішення не погодилися, вважаючи, що наш комітет є рівнорядним чинником у будові парку, він є самостійною організацією, ми всі члени працюємо й виносимо рішення разом і в тому є наша сила й зорганізованість. Ми теж заявили, що їхнє тверде становище й відмову ми вважаємо за недоцінювання нашого вкладу праці й за дискримінацію. А з огляду на факт, що тут є тільки двох присутніх членів комітету, ми сказали, що це питання як також компромісову розв'язку обговоримо на наших найближчих сходинах і про рішення їх своєчасно повідомимо.

Уже 14-го травня 1982 року на сходинах нашого комітету ми винесли рішення відкинути компроміс Фундації і домагатися повних для нас прав у парку. Про це ми негайно листовно повідомили Фундацію і директора парків.

І так зачалася нова й довга криза у нашій співпраці, що тривала майже до половини жовтня 1982 року. Очевидно, що всяка праця в парку цілковито зупинилася й про відкриття парку в назначений час не було мови. Обидві сторони завзялися і стояли твердо на своїх позиціях. Вправді відбувалися особисті зустрічі з їхнім адвокатом і директором парків, але вони нічого позитивного не внесли до розв'язки цього конфлікту.

У тому часі директор парків змучений вічними щораз новими непорозуміннями відносно парку, написав листа до Фундації, а копію вислав нам, де було написано, що якщо ми в короткому часі не договоримося і не дійдемо до згоди, то місто зовсім перебере парк і відкриє його без жадних написів.

Цей факт створив нову ситуацію і загрозу для парку й збільшив натиск на обидві сторони, щоб якось договоритися. Слово залишалося за нами, бо з приватних зустрічів з адвокатом Бюкененом виходило, що Фундація своєї думки абсолютно не змінить, надіючись, що з надходячими виборами посадника міста може прийти до зміни адміністрації включно з новим посадником і директором парків. Така зміна могла вийти тільки в їхню користь, бо цим самим це зменшувало б наші сили й впливи в новій управі міста; тоді ми втратили б нашу найважливішу опору й зрозуміння нашої справи.

Проаналізувавши всі ці обставини, я прийшов до переконання, що ми мусимо прийняти компроміс, бо ми вже вичерпали всі наші резерви й заходить небезпека, що в новій ситуації ми зможемо втратити те, що важкою працею і коштом нервів здобули, а саме корисні для української справи написи на ґранітних монолітах. І це я представив на нашому засіданні. На жаль, не всі члени зі мною погоджувалися і наступив поділ думок за і проти. Тоді ми скликали збори жертводавців на парк, щоб перевірити їхню думку. Я заступав і обороняв справу компромісу, а опозицію репрезентував Ю. Мошинський. Більшість зборів пішла за ним, це значить продовжувати боротьбу без огляду на наслідки. Хоча збори не мали права рішення, то все ж їхня думка морально нас зобов'язувала і конфлікт продовжувався.

Десь у половині жовтня 1982 року я отримав запрошення від президента Фундації мати з ним особисту зустріч у архітектурному бюрі. На цій зустрічі він звернув мені увагу, що з огляду на затяжний конфлікт деякі мілітаристи поміж жидами знову підносять голоси й відгрожуються проти спільного парку й проти українців. Заходить можливість, що помірковані представники жидівської громади можуть втратити контролю над цілою проблемою. З другого боку управа міста тратить терпеливість і заходить можливість, що місто відкриє звичайний парк, а не парк-меморіял. Якщо ми хочемо взяти на себе відповідальність за такий чи інший некорисний оборот справи — сказав він, — то тоді вина буде цілковито лежати на наших плечах. Тому президент Фундації і рішився ще раз зі мною говорити, щоб ми зліквідували конфлікт і прийняли їхній компроміс, бо іншого виходу, видно, що немає. Ми розійшлися з тим, що я маю говорити з членами нашого комітету й переконати їх змінити їхню думку. Це мені вдалося зробити; члени комітету побачили й зрозуміли, що тим разом для добра справи ми мусимо уступити.

З початком листопада 1982 року я і Ю. Мошинський мали спільну зустріч з президентом Фундації Аланом Ґасом. На ній ми його офіційно повідомили про рішення комітету погодитися на компроміс і в цей спосіб зліквідувати наш останній конфлікт. При цій нагоді ми обговорили й вирішили нову дату відкриття парку на день 2-го жовтня 1983 року, його заплановану програму, пресові комунікати та нову умову відносно дальшої співпраці, що її ми опісля втрійку передали особисто директорові парків й підписали разом з ним у його бюрі.

Директор парків не скривав свого задоволення з мирного й остаточного полагодження останнього конфлікту без будь-якого стороннього втручання міста. Він

(Закінчення на ст. 3)

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНИ! ПОЛАДНАЙТЕ СВОЇ ВАЖЛИВІ СПРАВИ ЩЕ ПЕРЕД КІНЦЕМ РОКУ. ЗОКРЕМА ЗАБЕЗПЕЧІТЬ СЕБЕ І СВОЇХ РІДНИХ ПЕРЕД НЕСПОДІВАНКАМИ ДОЛІ ОДНОЮ З ЧИСЛЕННИХ І ДЕШЕВИХ ГРАМОТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. ВВІЙДІТЬ У НЕВІДОМИЙ НОВИЙ РІК З ДОСТАТНІМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ.

80-літній Ювілей парафії свв. апостолів Петра і Павла в Карнеґі

Вже на початку вересня ц.р. церковний комітет, головою якого був Іван Гурей ухвалив врочисто відзначити 80-ліття існування парафії свв. апостолів Петра і Павла в Карнеґі, Па.

З огляду на те, що в той час парафія не мала свого настоятеля, то усі святкування ухвалено провести у скромній формі. Одначе, рішено було запросити на це торжество Владику Архиєпископа Константина, який радо прийняв запрошення, щоб дати можливість цій працьовитій парафії по Божому відсвяткувати цю знаменну річницю.

Та все ж таки Боже провидіння виявило свою любов до парафії і Блаженніший Митрополит Мстислав виявив зрозуміння до цієї парафії, та назначив до неї нового настоятеля отця протоієрея Мирослава Глинського, що обійняв парафію 9-го вересня ц.р. Радість і новий дух для Божої праці належно віджив у парафії, і святкування 80-річчя почало набирати нового розмаху.

За порадою і при допомозі нового о. настоятеля та церковного комітету, праця для влаштування цього святкування набрала належного вигляду, і велика надія на успіх знайшла свій відгомін не тільки у даній парафії, але активно влючились і сусідні православні парафії.

Ранком у неділю, 30-го вересня, до парафії прибув Владика Константин, зупинившись у резиденції отця настоятеля, звідкіля о год. 9:30 Владика Константин разом із о. М. Глинським, вірними та малими діточками недільної школи в українських національних одягах, які сипали Владиці квіти, що разом із спадаючими осінніми листями творили наче різнокольоровий чудовий килим, походом вирушили до церкви.

При вході привітав Владику хлібом і сіллю колишній довголітній голова Іван Гурей, а в храмі хрестом вітав Владику отець настоятель. Церква була виповнена вірними та гостями зі сусідних парафій.

Після облечення почалась Архиєрейська Свята Служба Божа, під час якої прекрасно співав церковний хор під диригентурою Ірени Вархоляк. Прегарне слово до вірних виголосив Владика, підкресливши любов ближнього одного до одного, бо тільки тоді зможемо довершити великих діл, запляннованих нами.

Після Богослуження члени комітету і члени усіх церковних організацій громади, як також гості зі сусідніх парафій разом з Владикою були запрошені на прийняття до церковної резиденції.

У просторій парафіяльній резиденції за гарно прибраними столами, що пишались українськими стравами та смачним різноманітним печевом, тортами тощо, засіли мов одна родина понад 40 осіб. Прийняття приготовила дружина о. настоятеля паніматка Ольга, яка вже від тижня підготовлялась до цієї гостини, що була першою такою гостиною в цій парафії. Добродійка Ольга відома вже у сусідніх парафіях зі своєї жертвенности. Вона в кожній парафії включається в активну працю серед сестрицтва та молоді, організуючи доповіді, курси української вишивки та церковні базари, які, звичайно, бувають успішними. Її лагідна вдача, любов та глибока вирозумілість знаходить належне признання серед вірних даних парафій, у яких о. М. Глинський служив і досі служить. І не дивно, що запрошені члени церковних організацій при церкві свв. апос. Петра і Павла під час гостини висловлювали велике вдоволення та подивляли труд і працю добродійки Ольги.

Під час гостини молодші члени церковного комітету щиро допомагали їй при обслуговуванню гостей.

О год. 6-ій ввечері відбувся Ювілейний бенкет у гарному готелі Тоні Дейл. У бенкеті взяв участь Владика Константин, отці зі сусідніх парафій.

Після відспівання „Отче Наш", що його виконав церковний хор, та благословлення Владики Константина, присутні гості засіли до вечері.

Програмою Бенкету провадили колишній предсідник громади Іван Горей і теперішній предсідник Даній Пиш.

З нагоди 80-літнього ювілею вплинуло багато побажань і гратуляцій, що їх відчитував Д. Пиш. Гарним привітом та побажанням привітав присутніх англійською мовою о. В. Яворський, парох церкви св. Володимира в Пітсбурзі.

Під час бенкету нагороджено грамотами найбільш заслужених членів парафії.

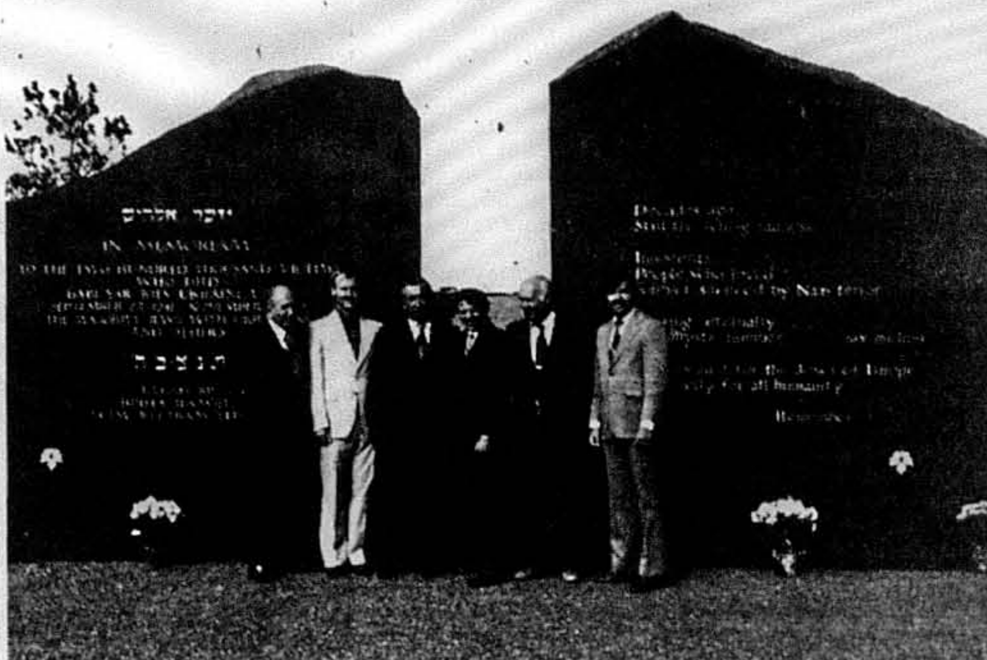
У мистецькій частині програми виступив танцювальний ансамбль парафії „Київ" під вмілим керівництвом Беверлі Капелик і Петруся Селлі. Танцюристи своїми танцями розвеселили гостей.

Молитвою, що її відмовив о. М. Глинський, закінчено цей гарний Ювілейний бенкет.

Присутній

Від комітету...

(Закінчення зі ст. 2)

Члени Українського Бабин Яр Комітету перед двома гранітними монолітами біля входу до парку (зліва): Евген Василина, д-р Аскольд Мосійчук, Іван Стебельський, Данило Желем, Юрій Мошинський і Іван Малькут.

Гелен Гінзбурґ, президент жидівської фундації, Іван Стебельський і ген. Петро Григоренко під час відкриття Бабин Яр Парку 2-го жовтня 1983 року!

зазначив, що посадник міста буде дуже задоволений таким оборотом справи, бо з його плечей спаде великий тягар і вічний клопіт.

Від цього часу ми успішно продовжували нашу співпрацю і хоча ще були малі непорозуміння, то ми їх позитивно полагоджували аж до остаточного закінчення будови пам'ятника — меморіялу й його історичного відкриття 2-го жовтня 1983 року.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ В СУМА

Ню Йорк. — В суботу, 17-го грудня ц.р., о год. 1-ій по полудні до Школи і Осередку Спілки Української Молоді Америки загостить св. Миколай, який обдарує всіх — старших і молодших. Небесна канцелярія буде відкрита в суботу, 17-го грудня, (Домівка Осередку) при 136 Друга авеню від год. 10-ої рано.

Українські...

(Закінчення зі ст. 2)

голос! (Я вірю, що за кілька літ вона стане драматичним сопрано). Забіляста крис своїм звуком ввесь хор і без сумніву є тут королевою солістів. Інший дуже добрий соліст — це тенор В. Тутченко, який особливо пишається своїм голосом у пісні „Ой у полі озерце". Ці двоє співаків є справжньою прикрасою хору. Дальші солісти це: М. Турянин, Л. Лопушко, О. Мартиненко, М. Білецький та Т. Барковська. Одною із найкращих пісень є „Лугом іду", де композитор покористується голосами хору, як оркестровим ансамблем. В популярній, жвавій пісні „Старий і молода", що є звичайною „Ой під вишнею", сольовою піснею з „Наталки Полтавки", композитор розвинув цілу мінливу бурю веселости голосів і настрою із доданням нового чинника в хоровому співі, сольо „виводчика-горака", як це називає авторка нотаток до пісень на платівках, Тамара Булат. А саме тут Забіляста на тлі хору, високо вгорі, виблискує своїми власними фразами-трелями, Застосування такого сольового при йому, сопранового співу солістки горою, понад хором знаходимо тут ще і в інших піснях, передусім у чудовій, оптимістичній, до слів Шевченка „Над Дніпровою сагою".

З найзамітніших сумовитих і задушевних пісень глибоке враження на слухача чинять „Коло млина, коло броду", „Вкінці греблі шумлять верби", „Ой зажурюся, запечалюся" та ще деякі, а з веселих, бадьорих „Ой летіла горлиця", „Під нашою левадою", „Попід терном стежечка" і „Ой у полі три доріжки різно, ходить козак до дівчини пізно". Цитату з цієї останньої, давно вже десь подибав був я у писаннях Вишні і чомусь дуже кортіло почути мелодію її, так ось аж тепер воно здійснилось. Може найбільш дисонантно, бо несподівано і нежданно звучить колискове „Ой ходить сон коло вікон" (інший варіянт, як у Барвінського) з жіночими сольо. Тут композитор бажав либонь просто переконати слухача, що колискова пісня може звучати солодко і в такому стилі. З історичних маємо на платівці цікаву і досить відому про Кармелюка „За Сибіром сонце сходить" (може дехто пригадує задумчиву почтівку А. Ждахи?).

Наприкінці є декілька блискучих, власних композицій Лятошинського, як знана і на еміграції „Тече вода в синє море", згадана вже розмашна „Над Дніпровою сагою" та веселенько-глумлива „У перетику ходила" (слова Шевченка). З трьох повторень слова „у перетику" раз у дикції хору занотовуємо „у перетіку", значить співають у хорі неукраїнці. Є тут ще дві пісні, що належить до ділянки Шевченкіяди.

Авторка досить вичерпної статті про Лятошинського і його пісні в цьому альбомі, це д-р Тамара Булат.

Варта було б, щоб наші люди познайомились із цим знаменитим альбомом, виїмково без большевицької пропаганди. Я сам позичив ці платівки від знайомих, що їх вони привезли з відвідин України. Проте знаючи добре з досвіду, що тираж українських платівок у Совєтському Союзі завжди мінімальний, а люди в Україні розпиваються за такими піснями і розхапують їх, якнайшвидше, можна дуже сумніватися чи цей альбом дійде колинебудь сюди. Бож відомо, що окупант-зайда ніколи не був зацікавлений у ширенні української культури в світі. Отже хіба тут узявся б хтось перевидати ці прекрасні пісні.

Теодор Терен-Юськів

ІУ СКВУ...

(Закінчення зі ст. 2)

ливіший для їх успішного висліду.

Вже 30-та Конвенція УН-Союзу і 20-тисячний здвиг у Вашінґтоні для пошанування жертв загинулих у голодовій облозі 50 років тому, який відбувся без участи УККА, довели були, що цей амбітний плян заволодіння всією громадою одним — хоч і численним і добре зорганізованим — політичним середовищем практично нереальний, нездійсненний, бо це середовище не становить більшости.

IV СКВУ ствердив цю правду. Провід УВФронту подбав про досить численну участь у СКВУ своїх членів і однодумців. Але їх таки було не досить, щоб перетворити IV СКВУ на свою імпрезу. Не вдався також засіб „філібастерки", наслідування відомої практики американського Конґресу, — безконечних промов у тій самій справі з повторюванням тих самих аргументів. Предсідник IV СКВУ, рішивши „дати всім виговоритися", виявив подивугідну терпеливість і цією своєю тактикою переміг „філібастерку", яка викликала фермент навіть серед самих однодумців ВФ: до автора цих рядків підходили деякі поважні члени УВФронту, які з жалем стверджували, що „вже забагато". Перетягати струну завжди ризиковно.

Отож не можна виключити, що, навчені таким досвідом, керівники теперішнього УККА займуть у відновлених розмовах про злагоду примирливішу позицію. Голова УАКРади заявив на IV СКВУ що він готов „завтра" приступити до відновлення розмов про злагоду та обіцяв, що буде настільки примирливим і виявить таку добру волю, як це зробить урядуючий президент УККА.

До нового Секретаріяту СКВУ входять тепер дві централі з Америки, УККА і УАКР, з рівним числом по три представники. Хай же та рівність стане фундаментом для привернення рівности в цілій громаді і хай би дійсно XIV Конґрес Українців Америки відбувся згідно, по-дружньому. Це був би тріюмф української політичної мудрости і поразка ворога України.

ШЕФ ВІЙСЬКОВОГО УРЯДУ Банглядешу генерал Гуссейн Мохаммед Ершад проголосив себе в неділю 11-го грудня, президентом цієї країни і одночасно розпустив свій уряд. Такий крок розцінюють як намагання генерала укріпити своє становище перед президентськими виборами, які він назначив на травень маступного року. Одночасно генерал Ершад утворив власну нову політичну партію, побудовану в основному з військових кадрів. Генерал заявив, що він приймає функції президента в додатку до головного адміністратора військового стану, щоб таким чином перейти від військового стану до цивільного демократичного правління. Роблячи такі заходи, генерал Ершад, одначе, не звільнив ув'язнених політичних діячів, які могли б втілювати проголошену ним демократичну програму.

ЛІКАРІ, ЯКІ ЛІКУЮТЬ совєтського лідера Юрія Андропова обладнали спеціяльну клінічну кімнату у сусідстві з урядовим приміщенням Андропова в Кремлі, щоб бути в кожній хвилині готовим подати йому необхідну лікарську допомогу. Західньонімецька газета „Більд ам Зонтаг", писала, що 69-літній Андропов терпить на постійні хронічні проблеми нирок.

Листопадове свято в Школі Українознавства в Дітройті

Привітну авдиторію в будинку Церкви Непорочного Зачаття на вул. 29500 Вестбрук у Воррені виповнили в суботу, 5-го листопада ц.р., численні батьки, їхні діти та запрошені гості. Того дня Школа Українознавства Товариства „Рідна Школа" врочисто відзначила річницю проголошення 1-го листопада 1918 р. державної самостійности Західньої Української Народної Республіки у Львові.

Програма почалася виступом учнівського хору. Учні від 5-ої до 8-ої кляси, одягнені в однострої, вийшли організовано на сцену й успішно виконали стрілецьку пісню „Гей, у лузі червона калина похилилася". Цей самий хор виступив також у другій частині програми, виконавши „Ми йдемо вперед" та „Ой, видно село". Молодій учительці Ірині Бараник пощастило підготовити дітей до дуже успішного виступу.

Діти в рідній школі навчаються виразно читати й писати, докладно висловлювати в усній і письмовій формі свої думки, вони засвоюють норми літературної мови. Маючи це на увазі вчителі підготовили учнів до виконання на сцені програми живого слова.

Реферат про Листопадові події 1918 року, зокрема про героїчну боротьбу молодих вояків за волю, за свою державу прочитав учень 11-ої кляси Тарас Вовк.

Учні від І-ої до 3-ої кляси вміло продеклямувати твір Романа Завадовича „У свято листопада". Приготовили малят до виступу учителі Ольга Завчук, Марія Андрусяк й Ірина Тарнавська.

Були виконані два твори Бетинського. Перший з них „Світанок" деклямувала учениця 9-ої кляси Христина Качан, а другий, „Безсмертні", виконала група учнів тієї ж кляси. Виконавців підготовила учителька Марія Олесницька.

Учнів 10-ої кляси до виступу на сцені підготовила учителька Юзич. Вони з успіхом виконали твір С. Черкасенка „В день Першого листопада".

Програма закінчилася збірною декламацією поезії В. Переяславця „Благословіть" у виконанні учнів 10-ої кляси під проводом учительки Роми Тобіянської. Усі присутні, разом з школярами, проспівали „Ще не вмерла Україна".

Ми віримо, що виховно-навчальні успіхи нашої школи заохотять усіх батьків посилати своїх дітей до Школи Українознавства.

Осип Сливинський

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСТ „Черник" Дітройт здобув подвійний чемпіонат

Вперше в своїй 34-річній історії УСТ „Черник" дві дружини копаного м'яча, перша і резерва, здобули одночасно звання чемпіонів Мишиґенської Футбольної Ліґи. Останні ліґові змагання І-ої дружини можна б уважати фіналом за звання чемпіона - 1983 року, бо суперником була дружина Воррен „Карпатія Кікерс", займаючи в показнику табелі друге місце, різницею одної точки. На остаточне рішення довелося чекати аж до 57-ої хвилини змагань, коли з подачі Л. Вуловіча К. Пое головкою здобув єдиного ґоля (свого дев'ятого в сезоні), який і вирішив долю цьогорічного чемпіонату Мишиґенської Футбольної Ліґи. Цими змаганнями перша дружина успішно закінчила цьогорічний сезон, осягнувши рекорд: 10 перемог, 2 реміси і 2 поразки.

Від 1980 року І-ша дружина здобула вже 5 чемпіонатів: три в турнірах у закритій залі (1980, 1981 і 1983 рр.) та два чемпіонати Мишиґенської Футбольної Ліґи (1982-83). Ці успіхи, в першу чергу, можна завдячувати В. Гнатюкові, як провідникові І-ої дружини, і його невідступному асистентові А. Качанові.

Після успішного закінчення сезону І-шу дружину зголошено до розгривок за чашу стейту Мишиґен, за яку наші футболісти у фіналі перемогли 6-го листопада ц.р. румунський клюб „Дація" вислідом 3:2, і таким чином, стали теж чемпіонами стейту. Здобуття чемпіонату „резервовою" дружиною цікаве ще й тим, що його осягнула ця дружина виключно українським складом, в більшості вихованцями Товариства, які „не мали" місця в І-ій дружині. Провідником цієї дружини є І. Онданський, воротар, а в складі виступають: д-р Шкудор, Гречаний, брати Гнатюки, Дигдало. Присяжнюк мол., Гриньків, брати Гальні, Кіналь мол., Юрків мол. і Гулик.

12 років і нижче (дівоча дружина), в першому ряді: І. Данів, К. Руммель, Л. Федишин, К. Волощук, Т. Когут; у другому ряді: М. Тейлор, І. Стасик, К. Туряк, М. Золон, К. Руммель, А. Катсарос; у третьому ряді: І. Чупа, І. Кульгава, Н. Літкевич, С. Данів, І. Чупа, Д. Юрек, Л. Данів; тренер С. Когут, провідниця С. Волощук.

14 років і нижче в першому ряді (зліва): І. Шаснко, Д. Мацілинський, А. Булят; в другому ряді: Д. Миколенко, М. Півторак, Ю. Волощук, Д. Заревич; в третьому: Е. Паррел , М. Карпінський, З. Заревич, Г. Соболь. Бракує: Ю. Каваленка, М. Липецького і С. Пакули. Тренер М. Лупенець; провідниця Р. Соболь.

Юнацькі дружини „Черника"

Цьогорічний сезон юнацьких дружин „Черника" закінчено успішно бенкетом при великій кількості присутніх змагунів, їх батьків, членів Управи та гостей. Не тільки підготовка та переведення бенкетом, але і цілорічна праця з юнацтвом була вміло керована та проведена, координатором якої був мґр С. Мацілинський з його численним штабом, до якого входили батьки змагунок й змагунів.

У підготовці до бенкету Комітет заініціював фінансову збірку серед членів та симпатиків на потреби юнацького футболу, яка дала понад 2,000 долярів. Цим важливим ділом наше громадянство в Дітройті підтвердило, що для нього ідея „наша молодь в українському організованому спорті" — не пуста фраза.

В програму бенкету, який відкрив і ним проводив мґр Мацілинський, ввійшли такі точки: привітальне слово голови Т-ва В. Дигдала, вручення нагород дружинам і змагунам, заключне слово спортового референта В. Гнатюка і розривок льотереї.

Активними дружинами в юнацькому відділі ланки футболу на протязі минулого сезону були: дружина нижче 8 років, яка в своїй дивізії здобула 8-ме місце. Провідницею дружини була С. Савка, тренером — д-р Б. Савка; дружина нижче 10 років, що закінчила свій сезом на четвертому місці. Провідницею дружини була І. Марітчак, тренером Д. Морґан; дружина нижче 10 років, яка в „Майнор" дивізії теж закінчила на четвертому місці. Провідницею була Д. Цельмар, тренером Г. Палаґоня; дружина нижче 12 років (виключно дівоча) зайняла в своїй „Мейджор Дивізії" шосте місце. Провідницею була С. Волощук, тренером С. Когут; дружина хлопців нижче 12 років здобула І-ше місце в дивізії „Адідас". Провідницею була А. Мацілинська, тренером Р. Кіналь; дружина нижче 14 років, здобула ІІ-ге місце. Провідницею була Р. Соболь, тренером М. Лупенець; дружина нижче 16 років закінчила на четвертому місці. Провідницею була І. Шумило, тренером О. Гриньків.

(Слава Вш. паням УСТ „Черник" за щиру й віддану працю для добра українського юнацтва і нашого організованого спорту в ЗСА!)

За прикладом наших пань у Дітройті повинні включатися до спортово-виховної праці наші пані в усіх наших спортових осередках: Філядельфії, Північного Ню Джерзі, Ню Йорку, Чикаґо й інших містах. Кращої можливости правильно виховувати наше юнацтво в наших рідних організаціях не може бути.

Ред. „С.В.".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 17-го ГРУДНЯ 1983 р.

Нюарк, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва Чорноморська Січ 14-ий Відд., о год. 7:30 веч. в домівці Чорноморської Січі. На порядку: звіти Управи та прийняття нових членів, вибір Управи на 1984 рік. Проситься чл. прибути. В. Роговський, предс., В. Ткач, скарб., М. П. Отрок, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ГРУДНЯ 1983 р.

Патерсон, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64 Відд., в залі церкви Св. Марії, при Вашінґтон вул. у Кліфтоні, від год. 1-3-ої по пол. Проситься всіх на збори. За Управу — Ів. Бурний.

Гейстінґ-ан-Гудсон, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 6-ий Відд., о год. 3-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі, 77 Вашінґтон вул. На порядку нарад: звіти урядовців Відд. і вибір Управи на 1984 р., а особливо голову на місце померлого сл. п. Дмитра Жупника. Проситься чл. прибути на збори. - Ів. Пециляк, секр.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. шевченка 42-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Аве. Є важні справи, просимо взяти участь. Зближається кінець року, просимо вирівняти чл. вкладки. Також просимо приєднувати нових чл. до УНС. — В. Марущак, рекр. секр.

Вест Істон, Па. Річні загальні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького 137-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в Укр. Амер. Горож. Клюбі. На порядку: звіти Управи і вибір нової на 1984 р. Всіх чл. запрошуємо до участи. — Гр. Прашик, предс., М. Колодруб, кас., Ст. Колодруб, секр.

Кемпбел, Огайо. Річні збори 218-го Відд. Т-ва Сокіл, в приміщенні хорвацької залі — Croatian Hall, 91 Bright Ave. Проситься всіх чл. прибути та вирівняти належні вкладки. — Й. Темник, секр.

Північний Бруклин, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького 158-ий Відд., о год. 12-ій дня в домівці УНДому при 173 N 5-та вул. на порядку нарад: звіти Управи, К. Комісії та вибір нової Управи на 1984 р. Проситься чл. чисельно прибути. Якщо на означений час не буде відповідного числа чл., збори відбудуться на півгодини пізніше без огляду на скількість присутніх. — Е. Саноцька, секр.